

DEN DANSKE DOMMERFORENINGS

Årsberetning

1976-77

1977

DEN DANSKE DOMMERFORENINGS

Årsberetning

1976-77

INDHOLD

I	Generalforsamling og årsmøde 1976	3
II	Bestyrelsens virksomhed	13
	Bestyrelsesmøder	13
	Dommerembederne i almindelighed	14
	Fogedret	19
	Tinglysning	20
	Skifteret	22
	Betænkninger og lovudkast	24
III	Samarbejdet med dommere i andre lande	31
IV	Den danske dommerstand	35
V	Dommerforeningens regnskab	40

I

Generalforsamling og årsmøde 1976

Fredag den 8. oktober og lørdag den 9. oktober 1976 holdt Dommerforeningen generalforsamling og årsmøde på hotel Munkebjerg ved Vejle.

Formanden, dommer Carsten Jepsen, åbnede fredag kl. 10.00 årsmødet og bød velkommen til alle medlemmer og rettede en særlig velkomst til de nordiske gæster, byretsdommer Ketil Tveiten, Oslo, og formanden for Sveriges Domareförbund, lagmann Johan Bjørling, Malmø, samt til de i årets løb udnævnte dommere.

Derefter holdtes generalforsamling med følgende dagsorden:

1. Valg af dirigent.
2. Formanden aflægger beretning.
3. Kassereren aflægger regnskab.
4. Valg af formand.
5. Valg af øvrige bestyrelsesmedlemmer.
6. Valg af revisor og revisorsuppleant.
7. Den særlige Klagerets virksomhed.
8. Beretning, regnskabsaflæggelse og valg af bestyrelse til Understøttelsesfonden.
9. Eventuelt.

ad 1. Valg af dirigent

Landsdommer M. Johs. Mikkelsen valgtes og konstaterede generalforsamlingens lovlighed.

ad 2. Formandens beretning

Formanden udtalte mindeord over de i årets løb afdøde dommere.

Dommerforeningens konsultative virksomhed. Formanden henviste herom til årsberetningen og udtalte, at Dommerforeningen i det forløbne år ikke har haft særlig store eller principielle sager at tage stilling til. Formanden omtalte herefter 3 sager, der ikke er med i årsberetningen, nemlig lovudkastet vedrørende kollektive afskedigelser, betænkningen vedrørende kriminalforsorgen og en sag om anklageskrifter i skemaform. Vedrørende lovudkastet om kollektive afskedigelser udtalte formanden, at dette er inspireret af vort tilhørsforhold til EF. I det oprindelige lovudkast var det foreslået i overensstemmelse med et ønske fra de pågældende arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer, at behandlingen af sager vedrørende lovens område skulle henlægges til Sø- og Handelsretten i København under medvirken af repræsentanter for arbejdsgivere og lønmodtagere som meddommere. I overensstemmelse med en udtalelse fra præsidenten for Sø- og Handelsretten, hvori det blev anført, at de sager, som lovudkastet omhandlede, ikke har nogen tilknytning til eller slægtskab med de sager, som efter hidtil gældende regler og tradition har været behandlet ved Sø- og Handelsretten, kunne Dommerforeningen ikke anbefale forslaget. Der blev i stedet peget på den mulighed, at man, såfremt der skulle opnås en vis centralisering af disse sager, kunne henlægge dem til landsretten som første instans under medvirken af to sagkyndige udpeget af de pågældende organisationer. Der blev også peget på den mulighed, at man kunne henlægge disse sager til henholdsvis Københavns byret og by- og herredsretten i Århus. Med dette sidste forslag ville man undgå at gøre brud på den normale instansfølge og alligevel opnå en centralisering. Denne stillingtagen har givet anledning til, at spørgsmålet er blevet optaget til fornyet overvejelse, og i det seneste lovudkast fra justitsministeriets side går de processuelle bestemmelser ud på, at de borgerlige sager, for hvis udfald anvendelsen af de særlige regler i loven er af væsentlig betydning, skal anlægges ved Københavns byret i første instans og behandles under medvirken af sagkyndige retsmedlemmer.

Med hensyn til betænkningen om kriminalforsorgen oplyste formanden, at Dommerforeningen i sit svar til justitsministeriet i det hele havde tilsluttet sig de af byretsdommer Frøsig og rigsadvokat Lindgaard afgivne særudtalelser, og at Dommerforeningen specielt med

henblik på det spørgsmål, om forslagens gennemførelse kan medføre en vis forrykkelse af grænsen mellem betinget og ubetinget dom i retning af færre betingede domme, har fremhævet som sin opfattelse, at stillingen i et ikke ubetydeligt antal sager er den, at valget på grund af sagens alvor står mellem en ubetinget frihedsstraf og en betinget dom. Særvilkårene har naturligvis et forsorgsmæssigt sigte, men kan være af meget væsentlig betydning, som understreger alvoren af de begåede lovovertrædelser. Dommerforeningen vil anse forslaget for yderst betænkeligt i relation til dette hovedsigte.

Vedrørende sagen om anklageskrifter i skemaform oplyste formanden, at nogle politikredse i sager om hastighedsovertrædelser i 1975 begyndte at anvende standardiserede rapporter og anklageskrifter, som er således indrettet, at forseelsen ikke beskrives i en læselig sammenhængende tekst, men ved at der er sat kryds i forskellige rubrikker. To af disse anklageskrifter blev indbragt for retten i Gladsaxe, der afviste dem som ikke værende i overensstemmelse med retsplejelovens § 930. Retten lagde vægt på, at tiltalen bør være således formuleret, at den er egnet til gengivelse i dommen, og at den tiltalte umiddelbart kan forstå den, samt at den fremtræder som en samlet sagsfremstilling. Politimesteren kærede kendelsen til Østre landsret, der foretog en høring af rigsadvokaten, statsadvokaten for Sjælland og Politimesterforeningen og anmodede derefter Dommerforeningen om en udtalelse. Dommerforeningen tog initiativet til, at der blev afholdt et møde med Politimesterforeningen og repræsentanter for rigspolitichefens administrationsafdeling. Mødet resulterede i, at alle på mødet repræsenterede erklærede sig enige i, at blanketten burde gøres lettere forståelig og indeholde en klar angivelse af tiltalens indhold. Dommerforeningen har med henvisning hertil sendt sagen tilbage til Østre landsret. I svaret tog man ikke stilling til den konkrete sag.

Formanden nævnte herefter det i tiden fra 28. september til 30. september 1976 afholdte dommerkursus på „Rungstedgård“, hvori der deltog 35. Dommerforeningen har som omtalt på forrige års generalforsamling taget initiativet til, at disse kursus bringes ind i andre baner. Man har forsøgt at aktualisere de emner, som indgår i kursussen. Man har endvidere opnået, at kurssets deltagere har haft rig lejlighed til indbyrdes samtaler i tiden mellem de enkelte foredrag og diskussioner, og der har været almindelig tilfredshed med indkvarteringen på denne kursusejendom. Endelig har Dommerforeningen truffet den aftale med justitsministeriet, at et af bestyrelsens medlemmer,

anledning til kritik. Derudover vil det vel nok være ønskeligt, at de dommere, der føler sig besjælet af den rette kampånd, ikke viger tilbage for, når det rette forum frembyder sig, at gå ind i debatten og bryde en lanse for det retsvæsen, vi tilhører.

Formanden nævnte herefter ganske kort Betænkning nr. 773/1976 om retternes kompetence og arbejdsform i borgerlige sager, der skulle drøftes på årsmødet lørdag den 9. oktober.

Fra hovedsamarbejdsudvalgets arbejde nævnte formanden bl. a., at de i hovedsamarbejdsudvalget deltagende personaleorganisationer har henstillet til justitsministeriet at gøre noget for, at der kommer gang i de lokale samarbejdsudvalg, og at justitsministeriet den 8. januar 1976 har udsendt en cirkulæreskrivelse til domstolene, hvori man henstiller til de embeder, ved hvilke der endnu ikke er oprettet samarbejdsudvalg, at ledelsen og medarbejderne i fællesskab gennemdrøfter spørgsmålet om eventuel formalisering af samarbejdet i overensstemmelse med cirkulærets regler. Det var formandens indtryk, at der ikke var kommet meget ud af denne henvendelse, og at personalet de fleste steder ikke har noget større ønske om formalisering af samarbejdet. Der er imidlertid en del embeder af middel størrelse, der på frivillig basis har oprettet samarbejdsudvalg, og det ville formentlig være af interesse for de andre embeder ved lejlighed at få at vide, hvad erfaringerne går ud på. Bestyrelsen vil derfor være interesseret i, at man fra disse embeder giver lidt orientering om, hvilke erfaringer, man har indvundet, og hvis de er positive, kan dette måske inspirere til, at tanken om oprettelse af samarbejdsudvalg breder sig.

Formanden omtalte spørgsmålet om udgivelse af et blad for retsvæsenet og oplyste, at Dommerforeningen for et års tid siden under en forhandling i justitsministeriet fik en forespørgsel, om man fra Dommerforeningens side var interesseret i, at der påbegyndtes udgivelsen af et blad for retsvæsenet eventuelt i retning af det blad, som udgives under navnet „Dansk Politi“. Hvis man var interesseret deri, ville der eventuelt på forskellig vis kunne ydes tilskud til udgivelsen, men forudsætningen var, at bladet omfattede alle, som gjorde tjeneste under retsvæsenet. Bladet skulle bringe information om alle ansættelser, forflyttelser og afskedigelser indenfor retsvæsenet. Bladet kunne tjene som meddelelsesmiddel for justitsministeriet vedrørende nye love og bekendtgørelser, og endelig tænkte man sig, at bladet kunne være et forum for en debat indenfor alle retsvæsenets grene. Bestyrelsen foretog en undersøgelse af, hvad der skønnedes at være behov for i så

henseende, og man kom til det resultat, at dommerfuldmægtigforeningen, som netop havde reorganiseret deres blad, ikke var særlig interesseret i tanken, og medlemsbladet for politiets- og domstolenes tjenestemandforening var netop gået over til et nyt medlemsblad PDT-information, som indeholder en masse stof af interesse for de pågældende medlemmer, men som næppe kunne bringes i så udførlig form i et fælles tidsskrift for retsvæsenet.

Bestyrelsens overvejelser måtte derfor resultere i, at man måtte svare justitsministeriet, at der næppe kunne tilvejebringes den fornødne interesse for udgivelsen af et fælles organ, som henvendte sig til alle tjenestgørende indenfor retsvæsenet.

De tanker og overvejelser, som spørgsmålet om udgivelsen af et nyt blad for retsvæsenet førte med sig, udløste imidlertid hos Københavns byret tanker om at få iværksat et mere indgående samarbejde mellem landets dommere, herunder at finde kanaler til en bedre indbyrdes information. De drøftelser, som fandt sted indenfor dommerkollegiet i Københavns byret, blev udkrystalliseret i et notat af 21. juni 1976, der har været tilstillet alle retspræsidenter, og bestyrelsen har besluttet at udsende det til alle by- og herredsretter. Indholdet af notatet kan opdeles i 2 hovedspørgsmål:

1. forbedret information og 2. spørgsmålet om det er muligt og ønskeligt at intensivere samarbejdet iøvrigt. Bestyrelsen mener at burde gå positivt ind for, at der tages skridt til iværksættelse af en bedre og hurtigere informationsspredning om de emner, der er omtalt i notatet og vil undersøge, om der kan nedsættes en arbejdsgruppe med repræsentanter for landsretterne og by- og herredsretterne samt fra dommerfuldmægtigforeningen til belysning af, hvorledes man kan gå videre frem. Det er påtænkt at indlede en debat om spørgsmålet om bedre information på næste årsmøde.

Vedrørende spørgsmålet om nærmere samarbejde dommerne imellem er det bestyrelsens opfattelse, at der bør ske en mere indgående drøftelse af de principielle spørgsmål, som dette forslag indebærer. Bestyrelsen har stillet sig positivt overfor den tanke, at der, når aktuelle spørgsmål frembyder sig, iværksættes en drøftelse mellem repræsentanter for de to landsretter og repræsentanter for by- og herredsdommerne med henblik på at søge at nå til enighed om en fælles holdning i et bestemt spørgsmål eller om udsendelse af vejledende udtalelser til de dommere, der skal sætte sig ind i et nyt sagsområde.

Formanden omtalte det internationale samarbejde og nævnte her-

under afholdte og kommende møder, og han sluttede sin beretning med at foretage et forsøg på en vurdering af det saglige arbejde, der udføres på de internationale konferencer, og en beskrivelse af den betydning, som deltagelse i det internationale arbejde kunne have for den enkelte dommer.

Ingen ønskede ordet til formandens beretning, og dirigenten konstaterede, at beretningen er godkendt.

ad 3. Aflæggelse af regnskab

Kassereren, byretsdommer Riis, fremlagde det reviderede regnskab.

Ingen ønskede ordet til regnskabet, og der gaves decharge.

ad 4. Valg af formand

Formanden Carsten Jepsen genvalgtes.

ad 5. Valg af øvrige bestyrelsesmedlemmer

I stedet for højesteretsdommer E. Vetli, der ikke ønskede genvalg, valgtes højesteretsdommer Poul Høeg. Den øvrige bestyrelse: landsdommer Vollmond, landsdommer Juul-Olsen, byretsdommer Riis og dommerne Svend Aage Christensen, Knud Kofoed, V. Kersting og K. Iversen, genvalgtes.

ad 6. Valg af revisor og revisorsuppleant

I stedet for afdøde dommer A. Halkov valgtes landsdommer Robert Dam som revisor. Som revisorsuppleant valgtes dommer Ingeborg Heide-Jørgensen.

ad 7. Den særlige Klagerets virksomhed

Landsdommer Bjarne Frandsen aflagde sålydende beretning:

„Der er i tidsrummet fra 15. september 1975 til 1. september 1976 afgjort 24 klager over dommere, retsassessorer og dommerfuldmægtige. 15 klager blev afvist, idet klagerne ikke vedrørte forhold som dem, der er omhandlet i retsplejelovens § 49.

7 klager blev afvist, fordi de var indgivet efter den frist på 14 dage, der er fastsat i retsplejelovens § 49 stk. 1.

I 2 tilfælde måtte klageretten udtale sin misbilligelse af dommerens adfærd.

Af de 24 klager vedrørte de 5 retsassessorer eller dommerfuldmægtige, og alle disse klager blev afvist af de ovenanførte grunde.“

ad 8. Beretning, regnskabsaflæggelse og valg af bestyrelse til Understøttelsesfonden

Byretsdommer Riis aflagde beretning og fremlagde det reviderede regnskab. Riis opfordrede medlemmerne til at gøre bestyrelsen opmærksom på forhold, der kunne give anledning til understøttelse.

Ingen ønskede ordet til beretningen og regnskabet, der godkendtes.

Bestyrelsen, der består af Carsten Jepsen, E. Riis og K. Iversen, genvalgtes.

ad 9. Eventuelt

Landsdommer Unmack Larsen henstillede til bestyrelsens overvejelse at ændre diskussionsformen på årsmødet, således at forsamlingen blev opdelt i grupper, og at der derefter blev afholdt plenummøde.

Da ikke flere ønskede ordet, sluttede dirigenten generalforsamlingen.

Efter generalforsamlingen konstituerede bestyrelsen sig med Vollmond som næstformand, Riis som kasserer og K. Iversen som sekretær.

Landsdommer Juul-Olsen åbnede årsmødet fredag den 8. oktober og bød velkommen til professor Jørgen Nørgaard, Århus, der talte over emnet:

„Reduceres skadelidtes erstatningskrav ved begivenheder, der indtræffer efter skadevolderens handling?“

I den efterfølgende diskussion deltog landsdommer Agersnap, højesteretsdommer Høeg, højesteretsdommer Thygesen, dommer Bjerre og landsdommer Frandsen.

Efter at foredragsholderen havde repliceret, takkede Juul-Olsen foredragsholderen for den fremragende måde, han havde fremlagt et stof, der ikke tidligere har været behandlet på teoretisk plan.

Landsdommer Vollmond er medlem af justitsministeriets kriminalpolitiske forskningsudvalg.

Referat af nogle af de behandlede sager

Dommerembederne i almindelighed

Huslejenævnenes processuelle stilling

Foranlediget af et møde i boligministeriet anmodede justitsministeriet i skrivelse af 25. januar 1977 Dommerforeningen om en udtalelse om følgende problemer:

- 1) nævnets pligt til at give møde og fremlægge dokumentation under boligretssager om nævnsafgørelser,
- 2) sagsomkostninger, der pålægges lejere,
- 3) retsafgifter, herunder særligt om der er grundlag for at gennemføre samme fritagelse, når retssagen vedrører boligreguleringsloven, som når sagen vedrører lejelovens § 35,
- 4) udeblivelsesdomme over for nogle af de samtidigt indstævnte lejere.

I Dommerforeningens svar af 4. juni 1977 hedder det:

„Det er den almindelige opfattelse hos dommerne, at domstolsprøvelsen af huslejenævnsafgørelser i medfør af boligreguleringslovens §§ 30 og 30a volder vanskeligheder, som var ukendt før 1. juli 1975. Huslejenævnene gav tidligere normalt møde ved advokater, der var i stand til at redegøre for grundlaget for den omtvistede nævnsafgørelse, for så vidt det ikke allerede fremgik med tilstrækkelig tydelighed af den begrundelse for nævnets afslag på en ansøgt lejeforhøjelse eller lejevilkårsændring, som nævnet efter den tidligere lejelovs § 28 skulle give. Nævnets advokat varetog endvidere i et vist omfang lejerens interesser, således at spørgsmålet om dom over udeblevne lejere sjældent forekom.

Det er imidlertid Dommerforeningens indtryk, at man ved embederne har affundet sig med de processuelle virkninger af nyordningen og har kunnet finde praktiske og acceptable løsninger på udeblivelsesagerne behandling og sagsomkostningsproblemerne, blandt andet fordi lejerne ofte får fri proces. Dommerforeningen finder derfor i de foreliggende erfaringer ikke grundlag for et forslag om at opgive den nuværende ordning, hvorefter huslejenævnene virker som en slags 1.

instans i lejesager og følgelig ikke kan optræde som part under rekursagen for boligretten og en eventuel senere appelsag til landsretten.

Tilbage bliver imidlertid spørgsmålet om en bedre oplysning af sagerne. Dommerne føler, at de må træffe afgørelse om sagens realitet på et alt for usikkert grundlag, hvis nævnene fuldstændig overlader sagsførelsen til de private parter. Navnlig savner man ofte de faktiske oplysninger (sammenligningsmateriale m.v.), der har været grundlaget for nævnets afgørelse. Problemet har for nylig været fremme i en sag fra retten i Lyngby, som blev afgjort ved højesteretskendelse af 20. april 1977. Af kendelsen fremgår, at vidneafhøring af huslejenævnets sekretær som oplysningsmiddel ikke kan finde sted. Den bedste løsning af problemet ville formentlig være, at huslejenævnene ville efterkomme parternes anmodninger om meddelelse af faktiske oplysninger (sammenligningsmateriale m.v.), som har været grundlag for den af nævnet truffe afgørelse, og man skal henstille, at nævnene af boligministeriet anmodes om på denne måde at yde deres medvirken til boligsagerne behandling. Det bemærkes, at parterne formentlig efter offentlighedslovens § 10, stk. 1, har krav på at blive gjort bekendt med en del af de omhandlede oplysninger, og at det af hensyn til domstolsafgørelsernes præjudikativvirkning må være af væsentlig interesse for forvaltningen, at afgørelserne ikke træffes på et ufuldstændigt og usikkert grundlag, jfr. herved retsplejelovens § 252, stk. 2.

Med hensyn til spørgsmålet om fritagelse for retsafgift kan Dommerforeningen anbefale, at reglerne herom ændres, når anledning hertil gives.“

Telefoner i advokatværelser

Ved mange dommerembeder er der i forbindelse med retssalene installeret telefoner i advokatværelserne, således at advokater og eventuelt andre frit kan benytte disse telefoner, først og fremmest til samtaler inden for vedkommende lokale telefonområde. I anledning af, at en dommer over for justitsministeriet har henledt opmærksomheden på, at telefonerne i ikke uvæsentligt omfang synes at blive anvendt i strid med forudsætningerne for opstillingen, f.eks. til at føre samtaler, som er den konkrete verserende retssag helt uvedkommende, har justitsministeriet i skrivelse af 15. marts 1977 anmodet om en udtalelse om, hvorvidt telefoner i advokatværelser eller lignende skønnes at kunne nedlægges. I skrivelsen nævnes som mulige forholdsregler til overvejelse:

denne summariske afgørelsesmåde ikke være en dom. Dels bør domsbetegnelsen forbeholdes egentlige domme, dels kræver retsplejelovens § 218, at domme begrundes, og endelig måtte retsmidlet, hvis afgørelsen blev truffet ved dom, principalt være anke.

Man forestiller sig derfor, at sagerne behandles på den simple måde, at dagens sager indføres i retsbogen, der tilføres en bemærkning om, at de tiltalte er udeblevet trods lovlig tilsigelse, samt at retten kan godkende bøderne. I tilslutning hertil forsynes anklageskrifterne ved stempel med påtegninger af samme indhold, der underskrives af dommeren. Der tages ikke udskrift af retsbogen, men de godkendte bødeforelæg tilbagesendes til politiet. Formentlig vil det være praktisk, at en medsendt kopi af anklageskriftet forbliver i rettens besiddelse.

Gennemførelse af forslaget vil kræve nogle ændringer af retsplejelovent og straffeloven. Først og fremmest må der – formentlig i retsplejelovens § 934, stk. 1 – gives hjemmel til, at retten i stedet for at afsige dom i sagen ved beslutning kan godkende en af politimesteren med hjemmel i retsplejelovens § 931 forelagt bøde og konfiskation. I lighed med § 936, stk. 1, må det endvidere foreskrives, at en sådan afgørelse i henseende til fuldbyrdelse og gentagelsesvirkning har samme virkning som en dom.

Konsekvensen af, at afgørelsen træffes ved beslutning, er, at der med hensyn til bødeforvandlingsstraf må ske ændring i straffelovens § 54 eller § 55, idet bøden hverken kan siges at være idømt eller vedtaget for en domstol. Sålænge straffelovens nuværende system bibeholdes, må der formentlig i hvert enkelt tilfælde fastsættes en forvandlingsstraf i forbindelse med bødens godkendelse, og hjemlen hertil må tilvejebringes ved en tilføjelse til straffelovens § 54, stk. 1, 1. punktum.

Også retsplejelovens § 999, stk. 3, om fuldbyrdelsesfristen for bøder, jfr. straffelovens § 52, berøres af forslaget, og muligvis tillige § 1012, stk. 1, der kræver kendelse om sagsomkostninger, når en sag sluttes uden dom.

Endelig må der tages stilling til retsmidlerne mod en sådan afgørelse. Da afgørelsen ikke er truffet ved dom, er anke udelukket, jfr. herved § 962, stk. 2. Efter indholdet af § 968, stk. 1, kan beslutninger kæres, for så vidt det modsatte ikke særlig er bestemt, og der må derfor tages stilling til, om kære skal afskæres.

Skulle det vise sig, at tiltalte har haft lovligt forfald og ønsker sagen realitetsbehandlet, må der kunne ske genoptagelse med hjemmel i § 987, stk. 1, som synes anvendelig i sin nuværende udformning. Men

det bør overvejes, om der ikke bør åbnes en videre adgang til genoptagelse, således at genoptagelse kan ske, hvis det sandsynliggøres, at sagen er afgjort på urigtigt grundlag. Såfremt en sådan udvidet genoptagelsesadgang hjemles, vil det formentlig kunne foreskrives, at kære er udelukket eller alene kan vedrøre fremgangsmåden.

Dommerforeningen vil gerne medvirke til at løse problemer, som måtte opstå i forbindelse med forslagets gennemførelse, og foreningen vil være interesseret i underretning om, hvad der videre passerer i sagen.“

Fogedret

Vederlag til fogedvidner

I anledning af, at en dommer over for Dommerforeningen har rejst spørgsmål om forhøjelse af vederlaget til fogedvidner, har foreningen den 7. februar 1977 (jr. nr. 97/1977) skrevet således til justitsministeriet:

„Spørgsmålet har fået en særlig aktualitet, efter at de ny regler om fremgangsmåden ved udlæg og tvangsfuldbyrdelse den 1. januar 1977 er trådt i kraft, jfr. lov nr. 258 af 26. maj 1976 om ændring af retsplejelovent (Udlæg og Udpantning). Efter retsplejelovens § 491, stk. 4, kan fogedretten lade et vidne overvære forretningen og bistå fogedretten ved en eventuel vurdering. Selv om det således er overladt til fogedretten at skønne over, hvorvidt det er nødvendigt, at et fogedvidne medvirker, og selv om der i modsætning til tidligere gældende ret som hovedregel ikke skal ske vurdering ved udlæg, jfr. retsplejelovens § 507, så må det dog fremhæves, at det ved udgående forretninger ofte vil anses for nødvendigt, at der medvirker et fogedvidne. Problemet opstår ved det store antal fogedforretninger vedrørende pengekrav under 2.500 kr., hvor rekvirenten normalt ikke skal møde, jfr. retsplejelovens § 492, stk. 2. Fogedretten varetages under disse forretninger som regel af en kontorfunktionær, oftest en kvinde, der har fået meddelt bemyndigelse til at fungere som foged. Der bør ved udgående fogedforretninger af denne art normalt være et vidne til stede. I modsat fald vil fogeden være forsvarsløs overfor urimelige beskyldninger fra debitor eller andre om, hvad der er passeret under forretningen. Dette gælder ikke mindst tilfælde, hvor der er fri adgang til debtors bopæl, men ingen træffes på stedet. Vidnets tilstedeværelse afbøder i nogen grad den risiko, som fogeden kan være

udsat for, hvis den pågældende debitor reagerer på voldsom eller ubehersket vis overfor iværksættelsen af fogedforretningen.

Det kan oplyses, at der ved Københavns byrets fogedafdeling altid medvirker fogedvidner under udgående fogedforretninger. Som vidner anvendes i et vist omfang vagtmestre, der ikke – udover deres faste løn – oppebærer særskilt vederlag herfor. Derudover er der antaget 3–4 faste fogedvidner, hovedsageligt pensionerede tjenestemænd, der aflønnes med et vederlag, som for tiden udgør 113,18 kr. for en hel dag og 57,31 kr. for en halv dag, nogenlunde svarende til en time-løn på 22–23 kr. Denne ordning har fungeret udmærket i mange år.

Denne ordning adskiller sig væsentligt fra forholdene i de fleste øvrige retskredse, og tilsvarende ordninger lader sig formentlig kun gennemføre ved de største fogedretter.

Det påhviler ifølge retsplejelovens § 491, stk. 4, justitsministeren at fastsætte de nærmere regler om vederlag til fogedvidnet.

Efter retsafgiftslovens § 17a (lov nr. 170 af 5. april 1976) skal der for hver forretning, der helt eller delvis foretages uden for rettens kontor, betales en tillægsafgift på 100 kr. Et gebyr af denne størrelse synes at give god dækning for, at der kan ydes en rimelig betaling til et fogedvidne, og det er Dommerforeningens opfattelse, at vederlaget mest hensigtsmæssigt bør fastsættes som et vederlag pr. sag. Som den mest nærliggende løsning skal Dommerforeningen pege på den mulighed, at vederlaget til et fogedvidne fastsættes til samme beløb, som ydes til stævningsmændene, nemlig 8 kr. pr. foretaget forkyndelse.“

Tinglysning

Legitimationskrav ved tinglysning

Med skrivelse af 2. november 1976 (4. kontor jr. nr. 76–4801–86) fremsendte justitsministeriet til udtalelse et i ministeriet udarbejdet notat om foranstaltninger, der skal tjene til at imødegå tinglysning af falske overdragelsesdokumenter. I notatet tages som udgangspunkt et tilfælde, hvor der var sket tinglysning af et skøde samtidigt med et pantebrev for kontantlån til kreditforeningen Danmark, stort 117.700 kr. samt 4 sælgerpantebreve til et samlet pålydende af 202.300 kr., og hvor det senere viste sig, at de nævnte dokumenter var falske. På baggrund af den omgåelse af legitimationskravet i tinglysningsloven § 9, stk. 2, som i det pågældende tilfælde var anvendt ved oprettelse

af falsk skøde, overvejer justitsministeriet at udvide legitimationskravet ved tinglysning af pantebreve til også at omfatte tinglysning af skøder.

I Dommerforeningens svar af 30. december 1976 (jr. nr. 93/1976) hedder det:

„Dommerforeningen må fraråde, at en sådan regel gennemføres. Foreningen er bekendt med den af præsidenten for Københavns byret til justitsministeriet fremsendte skrivelse af 10. november 1976 angående det rejste forslag, og foreningen kan i det hele tiltræde den begrundelse, der i denne skrivelse er anført som grundlag for, at Københavns byret ikke har kunnet anbefale forslaget. Forslaget vil medføre en forøget arbejdsbyrde for tinglysningskontorenes personale og for brugerne en vanskeliggørelse af tinglysningsproceduren, der ikke står i noget rimeligt forhold til den yderligere sikkerhed, som derved kunne opnås.

I notatet er der indeholdt et forslag om at ophæve kravet i tinglysningslovens § 10, stk. 2, om vitterlighedsvidner til bekræftelse af underskriftens ægthed, dateringens rigtighed og udstederens myndighed, når skøder og pantebreve oprettes. Dette forslag vil medføre en arbejdslettelse for personalet på tinglysningskontorerne, og selv om man måske ikke kan frakende kravet om vitterlighedsvidner en vis værdi som præventiv foranstaltning overfor falsknerier, så må det som i notatet anført anses for tvivlsomt, hvor langt den praktiske værdi rækker overfor den, der er besluttet på at begå falskneri.

Dommerforeningen skal af de anførte grunde anbefale, at kravet om vitterlighedsvidner udgår ved en revision af tinglysningsloven.“

Påtegning om foreviste legitimationspapirer i henhold til tinglysningsanordningens § 6, stk. 1

I anledning af en dommers forespørgsel om, hvordan ovennævnte praktiseres, og om der kunne være grund til i rationaliseringsøjemed at ændre bestemmelsen, har bestyrelsen indhentet oplysning fra nogle embeder om praktiseringen af bestemmelsen.

I foreningens svar af 18. juni 1977 (jr. nr. 54/1977) til den pågældende dommer hedder det bl. a.:

„..... Medens nogle embeder følger den praksis, at der gives dokumentet påtegning om alle de foreviste legitimationspapirer, foreligger der fra nogle større embeder oplysning om, at man ikke

giver påtegning om den foreviste legitimation, når det drejer sig om skøder, aktieselskabsregisterudskrifter, skifteattester, eksekutorbevillinger og lignende.

Derimod gives der påtegning om, hvilken legitimation, der er forevist, når man modtager ekstraordinære legitimationer, f.eks. fuldmagter, specielle ministerielle tilladelser, samtykke fra indehaveren af en forkøbsret m.v. Der hersker således forskellig praksis ved embederne, og det må være overladt til den enkelte tinglysningsdommers vurdering, hvorledes denne ordensforskrift skal praktiseres.

Reglen bør formentlig ved lejlighed ændres, når tinglysningsanordningen kommer til revision, men Dommerforeningen mener ikke, at der er tilstrækkelig grund til at foretage særskilt ændring af denne regel.“

Skifteret

Skifterettens kompetence

I skrivelse af 6. juli 1976 udbad justitsministeriet sig en udtalelse i anledning af, at Sø- og Handelsretten i København i forbindelse med forslaget til ny konkurslov har henstillet, at forholdet mellem skifteretterne og de almindelige domstoles kompetence tages op til overvejelse. Efter lovforslaget skal, ligesom efter gældende ret, tvister angående krav, som boet rejser mod andre, behandles ved de almindelige domstole, men der åbnes i lovforslagets § 135 adgang for parterne til at vedtage behandling ved skifteretten. Sø- og Handelsrettens forslag går ud på, at der tillægges skifteretterne kompetence til også at afgøre tvister om krav, der gøres gældende af konkursboer, selv om parterne ikke vedtager det.

I Dommerforeningens svar af 25. august 1976 (jr. nr. 59/1976) hedder det:

„Et flertal på fem medlemmer finder ikke at kunne anbefale, at Sø- og Handelsrettens forslag gennemføres. Disse medlemmer fremhæver særligt, at de procesbesparende og procesøkonomiske hensyn, som forslaget har til formål at tilgodese, vil kunne opfyldes i rimelig udstrækning ved den i lovforslagets § 135 indeholdte adgang for parterne til at vedtage behandling af tvisten ved skifteretten. Forslaget indeholder en væsentlig ændring af nugældende værnetingsregler og kompetenceregler, og det synes vanskeligt at begrunde, at den sag-

søgte, imod hvem der rejses krav af et konkursbo, skal underkaste sig den ulempe, det medfører at give møde ved en ret, der ligger udenfor hans hjemting. Forslaget måtte formentlig suppleres med en regel om adgang til anke til højesteret – i hvert fald i visse tilfælde – uden tredieinstans bevilling. Flertallet peger endvidere på, at det kan virke stødende og uforståeligt for de personer, som boet fremsætter krav imod, at tvistigheder vedrørende kravet kan afgøres af den myndighed – skifteretten – der behandler boet. Et konkursbos sagsanlæg kræver en ofte vanskelig beslutning, som skifteretten let på den ene eller anden måde bliver involveret i, og i visse tilfælde kan retssagen udspringe af skifterettens egne handlinger, f.eks. tvister om solgte aktiver. Der er således en vis risiko for, at der kan opstå inhabilitetsproblemer, hvis skifteretterne skal afgøre de retssager, som konkursboet rejser.

Et mindretal på fire medlemmer anbefaler, at Sø- og Handelsrettens forslag gennemføres. Mindretallet henviser til de erfaringer, der er indvundet ved skifteretterne, og som går ud på, at parterne ofte har ønsket, at skifteretterne skulle afgøre sådanne tvister, og mindretallet finder, at effektivitetsbetragtninger og procesøkonomiske hensyn må veje tungest, og at de praktiske hensyn, som er forbundet med forslaget, må tillægges større betydning end værnetingsreglerne.

I en skrivelse af 9. juli 1976 har Sø- og Handelsretten i København stillet forslag om en anden udvidelse af skifterettens kompetence i de tilfælde, hvor en retssag er anlagt mod skyldneren inden konkursdekretets afsigelse. Forslaget går ud på, at § 141 ændres således, at disse sager overgår til behandling ved skifteretten efter reglerne om prøvelse af fordringer og andre krav, medmindre der alene ønskes dom over skyldneren.

Dommerforeningen finder at kunne anbefale, at dette forslag gennemføres, dog at det eventuelt bør ske i den form, at der alene åbnes en fakultativ adgang for den ret, som behandler sagen, til at henvise denne til skifteretten.“

Der henvises nu til lov nr. 298 af 8. juni 1977.

af landsretssager i 1. instans så langt ned, at landsretternes mulighed for at virke som uddannelsessted for dommerfuldmægtige vil blive forringet, ligesom det vil blive overordentlig vanskeligt at skaffe egnede prøvesager til advokatprøverne. Også hensynet til Højesteret taler imod en yderligere begrænsning af 1. instanssagerne ved landsretterne.

Dommerforeningens bestyrelse må efter det anførte mene, at man med landsretsgrænsen på 30.000 kr. har fundet et passende balancepunkt, og bestyrelsen kan derfor ikke anbefale en yderligere forhøjelse af landsretsgrænsen. Såfremt en yderligere lettelse af arbejdspresset på landsretterne er påkrævet, må andre løsninger findes; men når sagsmængden stiger, og kravet om en grundig og kyndig sagsbehandling fastholdes, er der grænser for, hvor langt man kan nå med arbejdskraftbesparende foranstaltninger. Ordentlig retspleje er tids- og personalekrævende.

Med hensyn til den af retsplejerådet foreslåede henvisningsregel i § 227, der efter forslaget har en nøje sammenhæng med forhøjelsen af landsretsgrænsen til 50.000 kr., er det den overvejende opfattelse i bestyrelsen, at der her er tale om en så værdifuld processuel nyskabelse, at det bør overvejes, om forslaget ikke bør gennemføres, selvom landsretsgrænsen forbliver uændret, og uanset at anvendelsen af henvisningsreglen vil tilføre landsretterne flere sager. Forslaget betyder for principielle retssager under 30.000 kr., der på forhånd må påregnes at skulle forelægges for Højesteret, at man undgår forsinkelser og omkostninger ved sagsbehandling i tre instanser. Henvisningsordningen vil endvidere bidrage til en løsning i det væsentlige af det vanskelige problem om en eventuel flytning af kompetencen til at meddele tredjeinstansbevillinger fra justitsministeriet til Højesteret, jfr. ovennævnte betænkning side 43 ff og fhv. højesteretspræsident J. Trolles artikel om procesbevillinger UfR 1974B s. 209. Men det mest bemærkelsesværdige ved henvisningsreglen er, at den åbner mulighed for kollegial behandling af retssager, som efter deres særlige art fortjener en kvalificeret sagsbehandling. Såfremt reglen gennemføres, bør den muligvis have en mindre snæver udformning end efter forslaget, og navnlig bør det fremgå af bestemmelsen, at punkterne 1)–6) ikke er udtømmende, men eksempler på sager, der kan henvises.

Hvor mange sager det vil dreje sig om at henvise til landsretsbehandling er vanskeligt at skønne over. Et fingerpeg har man i oplysningerne i betænkning nr. 698 af 1973 om behandling af borgerlige

sager side 183, hvorefter antallet af tredjeinstansbevillinger kun udgør 20–30 om året. I øvrigt vil reglens betydning fuldstændig afhænge af, i hvilket omfang advokater og dommere vil benytte sig af henvisningsmuligheden. For at sikre, at henvisning sker efter bestemte retningslinier og ikke kommer til at bero på tilfældigheder, finder de to bestyrelsesmedlemmer fra landsretterne, at det bør være landsretterne, som afgør, om henvisning skal ske. Afgørelse herom må kunne træffes af en enkelt landsdommer på skriftligt grundlag, eventuelt ved fremsendelse af stævning og svarskrift, og kan næppe volde større praktiske vanskeligheder. Der er i bestyrelsen ikke enighed herom.

Det tilføjes, at Dommerforeningen ikke har taget stilling til betænkningens indhold i øvrigt.“

Udkast til lov om dørsalg m.v.

Dommerforeningen har i skrivelse af 4. november 1976 (jr. nr. 83/1976) udtalt:

„..... at foreningen i princippet kan tiltræde forslaget, der tilsigter at gennemføre forskellige forslag, som er fremsat i Forbrugerkommissionens betænkning III om forbrugers retsstilling og retsbeskyttelse, med det formål at sikre forbrugeren større beskyttelse mod misbrug og bedre retsstilling på forskellige områder.

Foreningen har ikke inden for den fastsatte tidsfrist kunnet foretage en gennemgang af alle udkastets enkeltheder, men skal i det følgende alene gøre nogle bemærkninger om forskellige indvendinger af formulermæssig karakter, som voteringen har givet anledning til:

Selve lovens titel forekommer umiddelbart ikke heldig. Udtrykket „dørsalg“ må efter almindelig sprogbrug forstås som salg af døre, jfr. udtryk som „bilsalg“ eller „bogsalg“. Selv om udtrykket „dørsalg“ læses som „salg ved døren“, er denne afgrænsning næppe dækkende, idet den ikke angiver, at det er salg ved købers dør, man vil ramme. Muligvis ville en titel som „Lov om køb m.v. udenfor fast forretningssted“ dække lovens område.

ad § 1, stk. 3.

Bestemmelsen tilsigter at udvide den i § 1, stk. 2, givne definition af „forbrugeraftale“, således at også en privatpersons salg af varer, når dette sker under anvendelse af en erhvervsdrivende som mellemmand, falder ind under begrebet forbrugeraftaler, men formuleringen forekommer ikke særlig klar.

ad § 5, stk. 1, sammenholdt med § 6.

I § 6, stk. 1, fastsættes en frist for udøvelsen af fortrydelsesretten, som udløber „ugedagen efter det møde, der er nævnt i § 5, stk. 1“.

I § 5, stk. 1, nævnes ikke noget møde, og henvisningen forekommer derfor uheldigt formuleret. En tilsvarende uklarhed ses ikke at foreligge i den norske og svenske formulering. Muligvis kunne man klargøre teksten ved i § 5, stk. 1, efter ordet „indgået“ at tilføje „ved møde“.

ad § 6, stk. 3.

Det må forekomme betænkeligt, at der gives anvisning på at anvende almindeligt brev, når forbrugeren vil gøre brug af fortrydelsesretten. Han udsættes herved for den risiko, at han ikke kan bevise, at han har afsendt brevet inden fristens udløb.

I øvrigt giver udkastet ikke foreningen anledning til bemærkninger.“

Betænkning nr. 796/1977 om fremgangsmåden ved separation og skilsmisse.

I Dommerforeningens udtalelse af 24. august 1977 (jr. nr. 60/1977) hedder det:

„Udgangspunktet for Dommerforeningens vurdering må være, at bevillingssystemet er en indarbejdet ordning, som befolkningen har vænnet sig til, og at der fra alle sider er enighed om, at der ingen indvendinger kan rejses mod statsamternes behandling af disse sager, jfr. amtsbetænkningen side 51 og ægteskabsbetænkningen side 16. Amterne har i det store og hele behandlet ægteskabssagerne på en måde, der svarer til de grundprincipper for behandlingen af disse sager, som opstilles i ægteskabsbetænkningens kapitel 5. Der er for så vidt heller ikke rejst kritik af domstolenes behandling af ægteskabssagerne. Spørgsmålet om ægteskabssagernes fremtidige behandling ville næppe være rejst, hvis ikke forslag havde været fremme om nedlæggelse af statsamterne.

Efter Dommerforeningens opfattelse er ulemperne ved det nuværende bevillingssystem så begrænsede, at systemet vil kunne bevares, eventuelt med nogle korrektioner navnlig med hensyn til samkvemsret. Herved må det tages i betragtning, at overførelse af sagerne til domstolene, såvel i overgangstiden som på længere sigt, vil rejse orga-

nisatoriske og retlige problemer, når den administrative sagsbehandlingsform skal indpasses i retsvæsenets struktur.

Skulle de politiske myndigheder imidlertid træffe bestemmelse om nedlæggelse af statsamterne, bør behandlingen af ægteskabssager alene varetages af domstolene, og efter Dommerforeningens formening vil de bestående domstole være i stand til at overtage ægteskabssagernes behandling fra amterne. I så fald bør sagerne henlægges til by- og herredsretterne, som i forvejen er kompetente til at behandle ægteskabssager, og man er ikke enig med ægteskabsudvalgets flertal i, at kun én by- og herredsret i hvert amt skal kunne behandle disse sager.

Flertallets forslag om, at sagerne skal behandles af de almindelige domstole, men henlægges til en enkelt ret i hvert amt har den øjen-synlige fordel, at amternes personale uden forflyttelse vil kunne underordnes den pågældende dommer; men betænkningen nævner ikke, at de øvrige by- og herredsretter i området samtidig må afgive deres ægteskabssager, skiftesager m.v., og der redegøres ikke for de personalemæssige følger heraf.

Forslaget, som betyder, at kun 15 af landets 84 by- og herredsretter får kompetence til at behandle ægteskabssager, indebærer et brud med retsplejelovens ordning, hvorefter alle by- og herredsretter har samme saglige kompetence. Forslaget begrundes med, at kun en sådan koncentration hos relativt få myndigheder vil give personalet den fornødne rutine i sagsbehandling. Heri kan man ikke være enig. Også i dag har mange retskredse forholdsvis få ægteskabssager; men der foreligger intet om, at behandlingen af ægteskabssager i disse kredse skulle være mindre tilfredsstillende. Under alle omstændigheder – hvad enten ægteskabssager henlægges til et fåtal af domstole eller til de by- og herredsretter, som efter den gældende ordning behandler disse sager, – opstår der et spørgsmål om de overordnede myndigheders vejledning og information om praksis. En hensigtsmæssig ordning heraf vil sikre rimelig ensartethed i sagsbehandlingen overalt i landet. Når der lægges så megen vægt på enhed i sagsbehandlingen, er man endvidere mest tilbøjelig til at antage, at dette opnås bedst under de mindre forhold ved en by- og herredsret. Endvidere må det anses som en fordel, at afstanden for parterne til myndigheden vil være kortest, hvis kompetencen henlægges til den stedlige by- og herredsret. Henlægges sagerne derimod til „amtsægteskabsretterne“, opstår der spørgsmål om etablering af lokalafdelinger i de

Europarådets symposium for dommere

Efter indstilling fra Dommerforeningen deltog retspræsident Ager-snap og højesteretsdommer Vetli som udpegede af justitsministeriet i et af Europarådet foranstaltet symposium for dommere den 16.-18. november 1976 i Bordeaux, hvor Ecole Nationale de la Magistrature er beliggende. Symposiets emne var „Civil liability with regard to compensation for physical injury and death“.

Emnet har tilknytning til de spørgsmål, der er behandlet i Betænkning nr. 679/1973 om Erstatning for tab ved personskaade og tab af forsørger og vil blive behandlet i en betænkning, der kan forventes fra justitsministeriets erstatningsudvalg sent i 1977.

Retspræsident Ager-snap var medlem af det første udvalg og er medlem af det sidste udvalg.

Den internationale dommerunion

I dagene fra den 13. til den 16. oktober 1976 holdt centralrådet og de 3 studiekommissioner møde i Lausanne. Der deltog omkring 100 dommere. Otto Kaufmann, Schweiz, blev nyvalgt som præsident, og landsdommer Bjarne Frandsen blev genvalgt som vicepræsident.

I centralrådets møder deltog dommer Carsten Jepsen og landsdommer Bjarne Frandsen.

I 1. studiekommission, hvori fra dansk side deltog landsdommerne Vollmond og Bjarne Frandsen, behandlede spørgsmålet domstolsbehandling contra voldgift, i 2. studiekommission, hvori fra dansk side deltog landsdommer Jørgen Svendsen, behandlede emnet letelse af adgangen til retterne (retshjælp, retsafgifter m.v.), og i 3. studiekommission, der behandlede emnet fair trial, deltog dommer Carsten Jepsen.

Om de vedtagne resolutioner henvises til Juristen og Økonomen, Debat og Orientering 1976 side F 240 ff.

Deutscher Juristentag

I dagene 14-17. september 1976 afholdtes den 51. „Deutscher Juristentag“ i Stuttgart. Mødet havde ca. 1200 deltagere, herunder et stort antal gæster fra en række europæiske lande. Deltagerne omfattede jurister med vidt forskellig faglig baggrund: dommere, anklagere,

advokater, retsvidenskabelige og administrative jurister. Af de nordiske lande havde Sverige, Finland og Danmark udsendt deltagere. Fra dansk side deltog bl. a. Carsten Jepsen. Efter et meget pompøst åbningsmøde delte konferencen sig i forskellige afdelinger, og der drøftedes bl. a. emner som: „Rechtshilfe und Kostenlast“ – „Schule im Rechtsstaat“ og „Sanktionen für Kleinkriminalität“. Hver afdeling – der var ialt 5 – sluttede sit arbejde med vedtagelse af en række anbefalinger („Beschlüsse“). På konferencens sidste dag afholdtes en paneldiskussion om emnet „Kodifizierung des Arbeitskampfrechts“, hvorunder særligt spørgsmålet om „vilde strejker“ og eventuelle foranstaltninger herimod blev fremdraget. Jævnside med de faglige møder var tilrettelagt et righoldigt rammeprogram, omfattende bl. a. udflugter til slottene Ludwigsburg og Hohenzollern og kulminerende med en festforestilling i „Württembergische Staatstheater“. Konferencen afsluttedes med en festlig „modtagelse“, som regeringen for landet Baden-Württemberg gav på det genopbyggede „Neues Schloss Stuttgart“.

Den Norske Dommerforening

Den Norske Dommerforening afholdt „almindelig norsk dommermøde“ i Trondhjem i dagene den 24.-25. juni 1977. Mødet var et slags jubilæum, idet det første almindelige norske dommermøde blev afholdt i Trondhjem i 1957, altså for 20 år siden, og siden har der med normalt 3 års mellemrum været afholdt dommermøder af denne art på skift i de større byer i det vidtstrakte land, senest i 1974 i Tromsø, og nu var Trondhjem påny blevet mødestedet. Årsmødet havde samlet ca. 220 deltagere, hvortil kom en række gæster. Den svenske og den danske dommerforening var repræsenteret ved henholdsvis lagmann Johan Bjørling, Malmø, og Carsten Jepsen.

Efter åbningsmødet den 24. juni talte højesteretsdommer Hans M. Michelsen om „Saksforberedelse og processledelse“. Foredraget gav en oversigt over udviklingen i Norge siden procesreformen i 1927, hvorved bl. a. mundtlighed i retsplejen indførtes. Reformen havde været et stort fremskridt, men der advaredes imod, at advokaternes sagsforberedelse udartede til skriftlig procedure, og der blev givet anvisning på, i hvilket omfang man fra rettens side kunne gribe ind, hvis en sag ikke blev fremmet med tilstrækkelig energi. Også spørgsmålet om materiel procesledelse blev belyst. Samme dag talte kontorchef Trond Dolva om „Reform af konkurslovgivningen“.

Den 25. juni afholdtes generalforsamling. Formanden, sorenskriver Kaare Nerdrum, Eidsvoll, der i 3 år har bestridt formandshvervet, havde ikke ønsket genvalg, og efter indstilling fra en valgkomité, der forbereder valg til bestyrelsen, valgtes enstemmigt som ny formand, lagdommer Astri Rynning, Oslo.

Derpå holdt justitsminister Inger Louise Valle foredrag om „Kriminalpolitiken i støbeskeen“. Justitsministeren fremhævede kriminalitetens afhængighed af samfundsforholdene. En reformpolitik må tilstræbe balance mellem hensynet på den ene side til forbrydelsens ofre, på den anden side til lovbrøderne. Også lovbrøderne har krav på humanitet. Erfaringerne om frihedsstraffens negative virkninger må tilsige, at man søger efter alternativer til frihedsstraffen. Justitsministeren fremsatte ikke konkrete forslag, men nævnede de overvejelser om lovforberedelse, som var i gang, herunder mulighederne for en udvidet kriminalforsorg i frihed.

Dommermødet afsluttedes med en festmiddag på hotel „Brittania“.

IV

Den danske dommerstand

Dødsfald, afskedigelser, forflyttelser og udnævnelser i tiden fra den 2. august 1976 til og med den 1. august 1977.

Afdøde dommere

Christian Ludvigsen, dommer i Østre landsret, død den 11. august 1976.

Frode August Linde, præsident for Ålborg by- og herredsret, død den 15. august 1976.

Fred Nordkild, kriminaldommer i Roskilde, død den 11. november 1976.

Svend Aage Jacobsen, dommer i Ballerup rets 3. afdeling, død den 14. december 1976.

Carl Larsen, tidligere dommer i Hillerød, død den 5. januar 1977.

Harald Petersen, tidligere civildommer i Københavns amts nordre birk, død den 2. februar 1977.

Hans Jørgen Hansen, tidligere dommer i Rougsø m.fl. herreder, Randers, død den 29. januar 1977.

Oluf Bisgaard, tidligere dommer i Vestre landsret, død den 24. februar 1977.

Viggo Finn Thomsen Ryhave, tidligere civildommer i Sønderborg, død den 1. juli 1977.

Afgåede dommere

Ove Valentiner-Branth, Fredericia.

Poul August Spleth, Højesteret.

Peder Olav Hansen, Assens.
Erik Andreas Abitz, Vestre landsret.
Axel Hillerup, Maribo.
Børge Arnhild Nielsen, Ballerup.

Forflyttelser

Knud Ove Kjær, dommer i Roskilde byret, civildommer i Roskilde byret fra den 1. oktober 1976.

Hans Christian Beck, kriminaldommer i Glostrup retskreds, kriminaldommer i Roskilde byret fra den 1. oktober 1976.

Erik Risbjørn, dommer i Københavns byret, landsdommer i Østre landsret fra den 1. oktober 1976.

Per de Fine Olivarius, kriminaldommer i Gladsaxe retskreds, dommer i Ballerup rets 3. afdeling fra den 1. februar 1977.

Børge Andersen, dommer i Ballerup rets 2. afdeling, civildommer i Fredericia retskreds fra den 1. februar 1977.

Erik Rafn Stamm, kriminaldommer i Haderslev retskreds, dommer i Assens retskreds fra den 1. marts 1977.

Kaj Andreas Bøgild, dommer i Tårnby retskreds, kriminaldommer i Gladsaxe retskreds fra den 1. april 1977.

William Henry Thalbitzer, dommer i Københavns byret, dommer i Ballerup rets 1. afdeling fra den 1. april 1977.

Johannes Bangert, dommer i Østre landsret, dommer i Højesteret fra den 1. maj 1977.

Ole Agersnap, dommer i Vestre landsret, præsident for Vestre landsret fra den 1. juni 1977.

Jens Iuel Lunøe, dommer i Københavns byret, dommer i Østre landsret fra den 1. maj 1977.

Bent Otken, dommer i Københavns byret, dommer i Østre landsret fra den 1. maj 1977.

Kristian Nielsen Frøsig, dommer i Københavns byret, dommer i Østre landsret fra den 1. maj 1977.

Nils Berg Harild, dommer i Helsingør retskreds, dommer i Tårnby retskreds fra den 1. juni 1977.

Ancher Arnriis, dommer i Køge retskreds, dommer i Helsingør retskreds fra den 1. juni 1977.

Erik Riis, dommer i Københavns byret, dommer i Vestre landsret fra den 1. juli 1977.

Hans Peter Rosenmeier, dommer i Københavns byret, dommer i Køge retskreds fra den 1. august 1977.

Udnævnelser

Retsassessor Ole Nygaard Markussen, kriminaldommer i Glostrup retskreds fra den 1. oktober 1976.

Knud Verner Arildsen, kontorchef i justitsministeriet, præsident for Ålborg by- og herredsret fra den 1. november 1976.

Hans Peter Rosenmeier, fuldmægtig i justitsministeriet, dommer i Københavns byret fra den 1. januar 1977.

Retsassessor Flemming Jacobsen, kriminaldommer i Roskilde herredsret fra den 1. januar 1977.

Politiassessor Ole Nicolaisen, dommer i Københavns byret fra den 1. januar 1977.

Retsassessor Poul Rasmussen, dommer i Randers by- og herredsret fra den 1. februar 1977.

Else Bohr, protokolsekretær i Højesteret, dommer i Ballerup rets 2. afdeling fra den 1. februar 1977.

Retsassessor Rasmus Lind, kriminaldommer i Haderslev retskreds fra den 1. marts 1977.

Advokat Jens Smedegaard Andersen, dommer i Århus by- og herredsret fra den 1. april 1977.

Retsassessor Hans Mørch, dommer i Maribo retskreds fra den 1. august 1977.

Retsassessor Otto Werner, dommer i Københavns byret fra den 1. august 1977.

Jens Boye Morving, fuldmægtig i justitsministeriet, dommer i Københavns byret fra den 1. august 1977.

Leif Sørensen, fuldmægtig i justitsministeriet, dommer i Københavns byret fra den 1. august 1977.

Leif Grønning-Nielsen, fuldmægtig i justitsministeriet, dommer i Københavns byret fra den 1. august 1977.

V

Dommerforeningens regnskab

Oversigt for tiden 1. august 1974 – 31. juli 1977

Udgifter:	1974/75	1975/76	1976/77
Årsmødet	36.735,21	63.156,26	22.875,55
Bestyrelsen	2.407,45	2.029,50	2.676,65
Årsberetningen	5.612,20	7.242,70	5.060,00
Den internationale Dommerunion .	3.704,48	20.841,24	300,00
Understøttelser	7.000,00	3.000,00	6.000,00
Kontorudgifter	512,81	1.019,26	813,52
Andre udgifter	860,35	1.332,05	2.307,87
	<u>56.832,50</u>	<u>98.621,01</u>	<u>40.033,59</u>
Indtægter:	101.373,51	92.092,12	110.413,61
Overskud	44.541,01	÷ 6.528,89	70.380,02
Beholdning pr. 31. juli 1975–77 ...	194.554,39	188.025,50	258.405,52

Medlemmerne den 1. august 1977

Højesteret	15
Østre landsret	38
Vestre landsret	20
Sø- og handelsretten i København	2
Københavns byret	25
By- og herredsretterne uden for København	143
Færøerne	1
Grønland	1
Den danske dommer ved EF-domstolen	1
	<u>246</u>
Afgåede dommere	97
Samlet medlemstal	<u>343</u>